ΕΤΟΣ Α΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 16 Ἰουλίου 1911 ΑΡΙΘ. 29

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗι ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

(Ε΄. 14—19)

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ Μαθηταῖς· Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι, ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· Ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

Λαμπρὸς καὶ μεγάλης τιμῆς ἄξιος ὁ τίτλος, τὸν ὁποῖον ἀπονέμει εἰς τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον ὁ οὐράνιος Διδάσκαλος εἰς τοὺς μαθητάς του, ὀνομάζων αὐτοὺς φῶς τοῦ κόσμου. «Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου». Ἀλλὰ οἱ μεγάλοι καὶ τιμητικοὶ τίτλοι συνεπάγονται καὶ ὑποχρεώσεις

καὶ καθήκοντα καὶ εὐθύνας μεγάλας. Καὶ διὰ τοῦτο μόλις ἀπέδωκεν ὁ Κύριος εἰς τοὺς Ἀποστόλους τὸν πολύτιμον αὐτὸν τίτλον, ἀμέσως διὰ παραστατικῆς παραβολῆς ὑπέδειξεν εἰς αὐτοὺς καὶ τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις, αἱ ὁποῖαι τὸν παρακολουθοῦσι. Σεῖς εἶσθε -εἶπε- τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ τὸ φῶς ἔχει προορισμὸν νὰ διαλύῃ τὸ σκότος, νὰ λάμπῃ καὶ νὰ φαίνεται ἀπὸ μακράν, νὰ ζωογονῇ τὴν κτίσιν, τόσῳ τὴν ἔμψυχον καὶ λογικὴν ὅσῳ καὶ τὴν ἄψυχον καὶ ἄλογον, καὶ νὰ καθαρίζῃ τὰ ἐν τῷ σκότει εὑρισκόμενα ἀντικείμενα, ὥστε νὰ φαίνωνται ὁποῖα εἶνε. Ἐὰν λοιπὸν θέλετε νὰ εἶσθε ἄξιοι τοῦ ὀνόματος, τὸ ὁποῖον σᾶς δίδω, ἐὰν θέλετε νὰ ὀνομάζεσθε ἀλλὰ καὶ νὰ εἶσθε πράγματι φῶς τοῦ κόσμου, χρεωστεῖτε νὰ φυγαδεύετε τὸ ζοφερὸν σκότος τῆς ἁμαρτίας διὰ τοῦ θείου φωτός, τὸ ὁποῖον ἔχετε λάβει παρ᾿ ἐμοῦ· ὀφείλετε νὰ λάμπετε μὲ τὰ χριστιανικά σας ἔργα καὶ νὰ διακρίνεσθε ἀπὸ μακρὰν ἀπὸ τοὺς ἄλλους τοὺς «ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένους»· ἔχετε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παρέχετε τὴν πνευματικὴν ζωὴν εἰς τὸν κόσμον διὰ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς διδασκαλίας σας· ἔχετε τὸ καθῆκον διὰ τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων τῆς θείας ἀληθείας νὰ καθαρίζετε πᾶν, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἐν τῇ σκοτίᾳ, καὶ νὰ παρουσιάζετε αὐτὸ ὄχι ἠλλοιωμένον μὲ τὸ ψιμμύθιον, ἀλλὰ πραγματικόν, οἷον εἶνε, μὲ τὸ λαμπρὸν καὶ φωτεινὸν ἔνδυμα τῆς ἀληθείας. Ἔχετε αὐτὴν τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν, διότι ὅλος ὁ κόσμος, ἄλλοι διὰ νὰ φωτισθῶσιν, ἄλλοι διὰ νὰ ἐπικρίνωσιν, ἔχουσιν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα εἰς σᾶς, καὶ δὲν ἠμπορεῖτε νὰ κρυφθῆτε, καθὼς δὲν κρύπτεται, ἀλλὰ φαίνεται ἀπὸ μακρὰν ἡ πόλις, ἡ ὁποία εἶνε ἐκτισμένη ἐπάνω ὑψηλὰ εἰς τὸ βουνόν, καθὼς δὲν κρύπτεται ὁ ἀναμμένος λύχνος ὑποκάτω εἰς σκεῦος, ἀλλὰ τοποθετεῖται ἐπάνω εἰς τὸν λυχνοστάτην, διὰ νὰ φέγγῃ εἰς τοὺς εὑρισκομένους ἐν τῇ οἰκίᾳ. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ σεῖς φαίνεσθε· καὶ διὰ τοῦτο χρεωστεῖτε, τοὺς μὲν ἀποβλέποντας πρὸς σᾶς, διὰ νὰ φωτισθῶσι, νὰ φωτίζετε καὶ μὲ λόγον καὶ μὲ ἔργον, εἰς δὲ τοὺς θέλοντας νὰ ἐπικρίνωσι, νὰ μὴ δίδετε ἀφορμὰς ἐπικρίσεων καὶ κατηγοριῶν διὰ τῆς διαγωγῆς σας. Καὶ πρὸς τοῦτο εἶνε ἀνάγκη ὁ βίος σας νὰ εἶνε τόσῳ καθαρὸς καὶ λαμπρὸς καὶ εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰ ἔργα, ὥστε νὰ βλέπωσιν αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ ἀναπέμπωσι δοξολογίαν εἰς τὸν οὐράνιον Πατέρα, τοῦ ὁποίου εἶσθε τέκνα. Τοῦτο δὲ θὰ τὸ κατορθώσετε μόνον, ἐὰν τηρῆτε τὸν Νόμον, τὸν ὁποῖον σᾶς ἔδωκα, μόνον ἐὰν φυλάττετε ὅλας τὰς ἐντολάς μου καὶ αὐτὰς ἀκόμη, τὰς ὁποίας θεωρεῖτε παραμικράς. Ἐὰν ἐκτελέσετε τὰς ἱερὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις, ἐὰν ποιήσετε καὶ διδάξετε τὴν θείαν ἀλήθειαν εἰς τὸν κόσμον, θὰ ἀποδείξετε ὅτι εἶσθε ἄξιοι τοῦ τίτλου, τὸν ὁποῖον σᾶς ἔδωκα καὶ διὰ τοῦτο θὰ δοξασθῆτε εἰς τοὺς οὐρανούς. Ἐὰν δὲ τοὐναντίον καταπατήσετε τὸν Νόμον μου καὶ ἀθετήσετε καὶ τὴν παραμικρὰν ἐντολήν μου, θὰ φανῆτε ἀνάξιοι τῆς τιμῆς ταύτης καὶ θὰ τιμωρηθῆτε εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν.

Ἡ διδασκαλία αὕτη τοῦ Κυρίου ἀπευθύνεται μὲν ἀπ᾿ εὐθείας εἰς τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους, ἀλλὰ ἐμμέσως ἀπευθύνεται καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς χριστιανούς, ἐφαρμόζεται καὶ εἰς ἡμᾶς, οἱ ὁποῖοι ἐμαθητεύθημεν παρ᾿ αὐτῶν, ἐβαπτίσθημεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρός, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐδιδάχθημεν νὰ τηρῶμεν πάντα ὅσα ἐνετείλαντο ἡμῖν, κατὰ

τὴν παραγγελίαν τοῦ Σωτῆρος (Ματθ. ΚΗ΄. 20). Ἑπομένως καὶ ἡμᾶς ὀνομάζει ἐν τῷ προσώπῳ τῶν Ἀποστόλων φῶς τοῦ κόσμου, καὶ ἡμᾶς τιμᾷ διὰ τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ ὀνόματος, ἀλλὰ συγχρόνως μᾶς διδάσκει καὶ τὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα ὑπέδειξε καὶ εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Καὶ ἡμεῖς λοιπόν, ἀδελφοὶ χρεωστοῦμεν ν' ἀπομακρυνώμεθα ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ἁμαρτίας, τὰ ὁποῖα ὁ Ἀπόστολος ὀνομάζει «ἔργα τοῦ σκότους» (Ῥωμ. ΙΓ΄. 12) καὶ «ἐνδυσάμενοι τὰ ὅπλα τοῦ φωτὸς» νὰ περιπατῶμεν εὐσχημόνως» ὡς περιπατεῖ τις ἐν καιρῷ ἡμέρας. Καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ εἴμεθα φῶς διὰ τοὺς ἑαυτούς μας, γνωρίζοντες ἀπὸ ποῦ ἐλάβομεν τὴν ἀρχήν, ἀπὸ ποῦ ἐρχόμεθα, καὶ ποῖον εἶνε τὸ τέλος, τὸ ὁποῖον μᾶς περιμένει, ποῦ πηγαίνομεν, νὰ εἴμεθα φῶς καὶ διὰ τοὺς ἄλλους, φωτίζοντες τοὺς πλανωμένους ἐν τῷ σκότει καὶ ὁδηγοῦντες αὐτοὺς πρὸς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος εἶνε τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ φωτίζον πάντα ἄνθρωπον.

Καὶ ἐὰν ἀπὸ ἀμέλειαν ἢ ἀδιαφορίαν ἢ οἱανδήποτε ἄλλην αἰτίαν δὲν ἐκπληροῦμεν τὴν ὑποχρέωσιν αὐτήν, καμμίαν ἀπολύτως καμμίαν δικαιολογίαν δὲν δικαιούμεθα να παρουσιάσωμεν, ἀπαράλλακτα ὅπως δὲν δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ὁ περιπατῶν ἐν καιρῷ ἡμέρας ὑπὸ τὴν λάμψιν τοῦ ἀπλέτου φωτὸς τοῦ ἡλίου καὶ ἐν τούτοις σκοντάπτει καὶ κατακρημνίζεται. Τίνα δικαιολογίαν παραδείγματος χάριν δύναται νὰ φέρῃ ὁ μνησίκακος καὶ σκληρὸς καὶ ἐκδικητικὸς χριστιανός, ὅταν ῥητῶς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον τοῦ παραγγέλλει νὰ συμφιλιόνεται μὲ τοὺς ἐχθρούς του, νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ ἀγαθοποιῇ αὐτούς, ὅταν τὸν διδάσκῃ νὰ ἔχῃ εἰρήνην μὲ ὅλον τὸν κόσμον, δίδων «τόπον τῇ ὀργῇ» καὶ μὴ ἐκδικούμενος, διότι «ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω λέγει Κύριος»; (Ῥωμ. ΙΒ΄. 18—19). Ποίαν δικαιολογίαν ἠμπορεῖ νὰ παρουσιάσῃ εὐπρόσδεκτον ὁ χριστιανός, ὁποῖος φονεύει καὶ κλέπτει, ἀφοῦ ἡ θεία διδασκαλία τοῦ οὐρανίου Διδασκάλου ὄχι μόνον τὸν φόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ὀργὴν ἀπαγορεύει (Ματθ. Ε΄. 22), ὄχι μόνον τὴν κλοπήν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν ἁπλῶς τοῦ ξένου πράγματος ἀπαγορεύει; Πῶς ἠμπορεῖ νὰ δικαιολογηθῇ ἐπαρκῶς καὶ πειστικῶς ὁ χριστιανός, ὁ ἐντρυφῶν εἰς τὴν ψευδολογίαν, ὁ ἔχων ἔργον τὴν ῥᾳδιουργίαν, ὁ καταγινόμενος εἰς τὸ βδελυρὸν ἔργον τῆς συκοφαντίας καὶ τῆς καταλαλιᾶς, ὅταν ἀκούῃ τὸν Ἀπόστολον νὰ συμβουλεύῃ «μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους (Κολ. Γ΄. 9), ὅταν συμβουλεύῃ «μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ εἰς σκάνδαλον» (Ῥωμ. ΙΔ΄. 13), ὅταν ἀκούῃ αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν νὰ λέγῃ «οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων» καὶ προσθέτει «οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται» (Ματθ. ΙΖ΄, 7), ὅταν ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος διδάσκει «μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοὶ» (Ἰακ. Δ΄. 11), ὅταν αὐτὸς ὁ Θεάνθρωπος λέγῃ «μηδένα συκοφαντήσετε» (Λουκ. Γ΄. 14); Ποίαν πρόφασιν ἔχει ὁ ὑπερήφανος, ὁ φθονερός, ὁ ψεύδορκος, ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν γένει χριστιανὸς, ὅταν πράττῃ ἔργα ἀντίθετα εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου; Μήπως δύναται νὰ φέρῃ τὴν ἀνόητον δικαιολογίαν ὅτι δὲν ἐννοεῖ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου; Ἀλλ' εἶνε τόσῳ ἁπλῆ, τόσῳ καθαρά, τόσῳ εὐνόητος, ὥστε καὶ ἀγράμματοι καὶ ἰδιῶται καὶ χειρώνακτες καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τὴν ἐννοοῦν, ἀρκεῖ νὰ θέλουν. Μήπως δύνανται νὰ προφασι-

σθῶσιν, ὅτι αἱ ἐντολαὶ τοῦ Κυρίου εἶνε δυσεκπλήρωτοι; Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἐναντίον εἰς τὴν πανσοφίαν καὶ δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ· διότι τότε ὁ Θεὸς ἢ δὲν ἐγνώριζε τὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἀνέθηκε φορτία δυσβάστακτα, καὶ τότε δὲν θὰ ἦτο πάνσοφος, ἢ τὰς ἐγνώριζε μέν, ἀλλὰ ἔδωκε βαρείας ἐντολάς, καὶ τότε δὲν θὰ ἦτο δίκαιος. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο εἶνε βλασφημία. Ἔπειτα ἔχομεν καὶ τὴν ἀπάντησιν τῆς ἱστορίας, ἡ ὁποία ἀναιρεῖ ἐκ θεμελίων τὴν πρόφασιν ταύτην, διότι μᾶς παρουσιάζει ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἐξεπλήρωσαν τὰς θείας παραγγελίας.

Ἀδελφοί. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν μᾶς ὠνόμασε «φῶς τοῦ κόσμου». Ἂς περιπατῶμεν λοιπὸν «ὡς τέκνα φωτὸς» (Ἐφ. Ε΄. 8) δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ καὶ μὴ συγκοινωνοῦντες τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, ἂς φυλάττωμεν λόγῳ καὶ ἔργῳ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ὀνομασθῶμεν μεγάλοι ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΤΡΙΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Η΄.

«*Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ*».

Τὴν τρίτην τοῦ Θεοῦ ἐντολὴν ἀθετοῦσιν ἐκτὸς τῶν βλασφήμων καὶ ὅσοι ἔχουσι τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ καταρῶνται, διότι καὶ οὗτοι *λαμβάνουσι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ματαίῳ*. Ἀλλὰ τί ὀνομάζεται κατάρα;

Κατάρα ὀνομάζονται αἱ βδελυραὶ καὶ ἀποτρόπαιοι ἐκεῖναι εὐχαὶ τὰς ὁποίας συχνότατα ἐκφωνοῦμεν καθ' ἡμῶν αὐτῶν ἢ κατὰ τῶν ἄλλων, καὶ διὰ τῶν ὁποίων παραδίδομεν, ὅπως λέγομεν κοινῶς, τοὺς ἄλλους ἢ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, εἰς συμφορὰς καὶ καταστροφὰς καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Διάβολον! Πράττομεν δὲ τοῦτο ὁσάκις θέλομεν νὰ βεβαιώσωμεν ὡς ἀληθὲς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὑποστηρίζομεν, ἢ ὁσάκις παραφερόμεθα ὑπὸ τῆς ὀργῆς καὶ τῆς δίψης τῆς ἐκδικήσεως. Ὡς ἐκ τούτου δὲ καὶ πλατεῖαι καὶ δρόμοι καὶ ἀγορὰ καὶ οἰκίαι ἀντηχοῦσι καθ' ἑκάστην ἀπὸ τὰς χυδαίας κατάρας, νὰ πάρῃ τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν ἢ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους ὁ Διάβολος, νὰ φάγῃ αὐτοὺς ἢ ἡμᾶς ἡ μαύρη γῆ, νὰ κατακαύσῃ ὁ κεραυνός, νὰ ἐξαφανίσῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἡ θεία ὀργή, αἱ συμ-

φοραὶ καὶ αἱ νόσοι, νὰ μεταβληθῶσι καὶ αὐτὰ τὰ φαγητὰ καὶ ποτὰ εἰς δηλητήρια καὶ τὰ ὅμοια. Εἰς ὁμοίας κατάρας ἐξωθεῖ ἡμᾶς καὶ ἡ ἀγανάκτησις κατὰ τοῦ ἀδικοῦντος. Εἴθε! λέγομεν συνήθως, νὰ ἐκαίετο ὁ ἀδικῶν, νὰ ἐπνίγετο, νὰ ἐτυφλώνετο καὶ εἴτι ἕτερον. Ἀλλ' ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔχουσι πάντοτε εἰς τὸ στόμα τὴν κατάραν εἶναι οἱ γονεῖς, οἱ ὁποῖοι ὅταν παροργίζωνται κατὰ τῶν ἰδίων τέκνων ἐκσφενδονίζουσι κατὰ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν φρικτὰς κατάρας, νὰ τὰ θάψωσι, νὰ τὰ προσβάλῃ λοιμικὴ νόσος, νὰ τὰ πάρῃ ὁ Διάβολος! Ἰδοὺ τί λέγεται κατάρα. Πᾶσα εὐχή, δι' ἧς ἐπικαλούμεθα τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἄλλου ἢ καὶ ἡμῶν τῶν ἰδίων λέγεται καὶ εἶναι κατάρα.

«*Μὴ καταρᾶσθε*», ἐντέλλεται ἡμῖν τὸ πανάγιον Πνεῦμα διὰ στόματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου· «*οἱ καταρώμενοι ἐξολοθρευθήσονται*», λέγει τὸ αὐτὸ Ἅγιον Πνεῦμα διὰ στόματος τοῦ προφητάνακτος Δαυΐδ. Ἄλλαις λέξεσιν, ἡ ἁγία ἡμῶν πίστις ἐντέλλεται ἡμῖν πρὸς μὲν τὸν Θεὸν νὰ ἔχωμεν ἀγάπην καὶ σεβασμόν, τὸν δὲ πλησίον ἡμῶν νὰ ἀγαπῶμεν ὅπως ἀγαπῶμεν ἑαυτούς, καὶ νὰ κάμνωμεν εἰς αὐτὸν τὸ καλὸν τὸ ὁποῖον θέλομεν καὶ ἐκεῖνος νὰ κάμνῃ εἰς ἡμᾶς. Ἀπαγορεύει δὲ πᾶν εἶδος κατάρας, πᾶν εἶδος δηλονότι εὐχῆς ἐπικαλουμένης τὴν βλάβην τοῦ πλησίον· διότι ἡ κατάρα εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν ὕβρις, βλασφημία, βεβήλωσις τοῦ θείου ὀνόματος, ἀσέβεια ἑνὶ λόγῳ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἶναι βαρβαρισμός, χυδαιότης καὶ τοῦτ' αὐτὸ κτηνωδία.

Μεθ' ὅλα ταῦτα, χριστιανοί μου, αὐτὴ εἶναι ἡ γλῶσσα τὴν ὁποίαν καθ' ἑκάστην ἀκούομεν. Πολλοὶ τῶν χριστιανῶν θεωροῦσιν ὡς εὐφυΐαν καὶ ἔχουσιν ὡς καύχημα τὸ ὅτι ἀναμιγνύουσιν εἰς τοὺς λόγους των καὶ κατάρας. Οὐδεμίαν διήγησιν, οὐδένα διάλογον ποιοῦσιν, οὐδὲ μίαν φράσιν ἀπαγγέλλουσιν χωρὶς νὰ ἀναμίξωσι καὶ ἐκφράσεις χυδαίας καὶ βλασφήμους, χωρὶς νὰ ἐκφωνήσωσι καὶ κατάρας. Ἡ μανία δ' αὕτη τοῦ καταρᾶσθαι τόσον πολὺ ἔχει κυριεύσῃ καὶ ἀποτυφλώσῃ μερικούς, ὥστε ἐξωθεῖ τούτους μέχρι τῆς τόλμης τοῦ νὰ δημιουργήσωσι καὶ ἰδιαιτέραν οὕτως εἰπεῖν γλῶσσαν τὴν γλῶσσαν τῆς κατάρας. Ἡ ἁγία τοῦ Εὐαγγελίου γλῶσσα εἶναι γλῶσσα τῆς εὐλογίας, τοῦ ἁγιασμοῦ τῆς θείας χάριτος. Τοιαύτη γλῶσσα εἰς τὸ στόμα τῶν βλασφήμων, τῶν πολυόρκων καὶ τῶν φίλων τοῦ καταρᾶσθαι, δὲν ἀρέσκει, καὶ διὰ τοῦτο ἔχουσι πλάσσει καὶ διαμορφώσει ἰδίαν γλῶσσαν, τὴν βάρβαρον καὶ ἀποτρόπαιον γλῶσσαν τῆς βλασφημίας καὶ κατάρας.

Ἀλλ' ὁ καταρώμενος ἐν πρώτοις ὑβρίζει τὸν Θεὸν καὶ δεύτερον προξενεῖ κακὸν καὶ εἰς τὸν πλησίον του καὶ εἰς ἑαυτόν. Ὅταν, χριστιανέ μου, ἐκσφενδονίζεις κατάρας κατὰ τοῦ πλησίον σου ὑβρίζεις αὐτὸν τὸν Θεόν. Ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς ὀργῆς σου εὔχεσαι μυρίους θανάτους κατὰ τοῦ πλησίον σου, εὔχεσαι νὰ κατακεραυνώσῃ αὐτὸν ὁ Θεός, νὰ κατακυριεύσῃ αὐτοῦ ὁ Διάβολος. Ἀλλὰ διὰ τῆς γλώσσης ταύτης δὲν βεβηλώνεις τὸ πανάγιον τοῦ Θεοῦ ὄνομα; δὲν σφετερίζεσαι δικαιώματα τοῦ Θεοῦ; Δὲν

ἐπιφορτίζεις τὸν Θεὸν καὶ τὸν Διάβολον νὰ ἐκτελέσωσιν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σὺ εἶσαι ἀνίκανος νὰ ἐκτελέσῃς; Δὲν εἶναι τὸ τοιοῦτον ἡ δεινοτέρα ὕβρις κατὰ τοῦ Θεοῦ;

Ἐκτὸς τούτου ὅμως οἱ καταρώμενοι προξενοῦσι κακὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον αὐτῶν. «Ἐάν τις, λέγει ὁ σοφὸς Σολομών, εὔχηθῇ κακὸν ἐν τῇ θλίψει τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἡ εὐχὴ αὐτοῦ εἰσακουσθήσεται». Ναί, χριστιανοί μου, ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει ἐνίοτε νὰ πραγματοποιῆται ἡ κατάρα. Εὔχεσαι θάνατον εἰς τὴν σύζυγόν σου, εἰς τὰ τέκνα σου· εὔχεσαι νὰ κατακυριεύσῃ τούτων ὁ Διάβολος. Ἔπειτα παραπονεῖσαι, ὅτι δὲν δύνασαι νὰ κυβερνήσῃς τὸν οἶκόν σου, ὅτι ἡ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα σου παρέχουσί σοι πράγματα καθ' ἑκάστην καὶ σὲ ποτίζουσι ποτήρια πικρότατα μὲ τὴν ἀνυποταξίαν, ἀπείθειαν, καὶ τὰ πολλὰ καὶ ποικίλα αὐτῶν παραπτώματα. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο μὴ ἐκπλήττεσαι. Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας σου παρουσιάζουσιν ὅλας τὰς ἰδιότητας ἐκείνου εἰς τὸν ὁποῖον παρέδωκας ταῦτα. Παρέδωκας εἰς τὸν Διάβολον, ὅστις ἀνέδειξε ταῦτα ἀνυπότακτα, αὐθάδη καὶ τὰ παρόμοια.

Αἱ κατάραι τῶν γονέων κατὰ τῶν ἰδίων τέκνων πολλάκις πραγματοποιοῦνται. Παραδείγματα περὶ τούτου δύναμαι νὰ φέρω πολλά. Ἀλλ' ἐὰν ἐνίοτε δὲν πραγματοποιοῦνται αἱ κατάραι, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Θεὸς σώζει τὸν δυστυχῆ, κατὰ τοῦ ὁποίου ἐκτοξεύονται τὰ πεπυρωμένα βέλη τῆς κατάρας. Πρέπει ὅμως νὰ μάθωσιν οἱ πάντες ὅτι ἡ κατάρα δὲν εἶναί τι ἀδιάφορον καὶ ἀκίνδυνον ἔργον, διότι ἡ κατάρα πραγματοποιεῖται πάντοτε, μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι ἀντὶ νὰ πραγματοποιηθῇ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐκείνου καθ' οὗ ἐκτοξεύεται, πραγματοποιεῖται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐκείνου, ὅστις ἐκφωνεῖ ταύτην. Τοῦτο δ' εἶναι συνηθέστατον. Αἱ κατάραι αἱ ἐκφωνούμεναι κατὰ τῆς συζύγου, τῶν τέκνων, τῶν ζῴων, τῶν ἀγρῶν, τῶν γειτόνων πίπτουσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐκφωνοῦντος ταύτας. «*Ἠγάπησε*, λέγει ὁ προφητάναξ Δαυΐδ, *ἠγάπησε κατάραν καὶ* » *ἥξει αὐτῷ, καὶ οὐκ ἠθέλησεν εὐλογίαν, καὶ μακρυνθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.* » *Καὶ ἐνεδύσατο κατάραν ὡς ἱμάτιον, καὶ εἰσῆλθεν ὡσεὶ ὕδωρ εἰς τὰ ἔγ-* » *κατα αὐτοῦ, καὶ ὡσεὶ ἔλαιον ἐν τοῖς ὀστέοις αὐτοῦ. Γενηθήτω αὐτῷ ὡς* » *ἱμάτιον, ὃ περιβάλλεται, καὶ ὡσεὶ ζώνη, ἣν δια παντὸς περιζώννυται*»·

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται ὅτι τὸ καταρᾶσθαι δὲν εἶναι πταῖσμα ἐλαφρὸν καὶ ἀνάξιον λόγου, ἀλλ' εἶναι ἁμαρτία βαρυτάτη, διότι διὰ τῆς κακῆς ἕξεως τοῦ καταρᾶσθαι βλασφημεῖς καὶ ἐξυβρίζεις τὸν Θεόν, προξενεῖς δὲ κακὸν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους καὶ εἰς σεαυτόν.

Μεθ' ὅλα ταῦτα οἱ πλεῖστοι τῶν σημερινῶν χριστιανῶν ὄχι μόνον δὲν συναισθάνονται τὴν βαρύτητα τοῦ ἁμαρτήματος τούτου, ἀλλὰ καὶ προσπαθοῦσι νὰ δικαιολογήσωσιν ἑαυτοὺς διὰ μυρίων προφάσεων. Ἄλλοι προφασίζονται λέγοντες· Ὅταν καταρῶμαι δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ ὑβρίσω τὸν Θεόν. Πράττω τοῦτο ἐκ κακῆς συνηθείας· αἱ κατάραι ἐκπηδῶσι τοῦ στόματός μου μηχανικῶς χωρὶς νὰ ἐπιθυμῶ τὸ κακόν. Εἰς

τὸ καταρᾶσθαι μὲ ὠθεῖ ἡ κακὴ ἕξις, ἣν ἀπέκτησα ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας.

Ἀλλ᾿ ἡ δικαιολογία αὕτη, χριστιανέ μου, δὲν δύναται νὰ σὲ δικαιώσῃ, δὲν ἐλαφρύνει τὸ ἁμάρτημά σου. Ἡ κακὴ αὕτη συνήθεια τοῦ καταρᾶσθαι εἶναι συνήθεια τὴν ὁποίαν ἀπέκτησας μὲ τὴν θέλησίν σου, οὐδενὸς βιάζοντος, καὶ τὴν ὁποίαν ἐξέθρεψες καὶ ἐστερέωσες μὲ τὴν ἀδιαφορίαν καὶ ἀφροντισίαν σου. Ἡ προβαλλομένη λοιπὸν πρὸς δικαιολογίαν κακὴ συνήθεια ἐπιβαρύνει περισσότερον τὸ ἁμάρτημά σου· διότι παραδέχεσαι σὺ ὁ ἴδιος, ὅτι ἡ κακὴ συνήθεια τοῦ πράττειν τὸ κακὸν σμικρύνει τὴν βαρύτητα τοῦ κακοῦ ; Τὸ κακὸν εἶναι ὀλιγώτερον κακὸν ὅταν τὸ ἐκτελῇς ἐκ συνηθείας ; Ἀλλ᾿ ἡ συνήθεια αὕτη εἰς ποῖον ὀφείλεται ; ποῖος εἶναι ὁ δημιουργὸς αὐτῆς ; Δὲν δύνασαι νὰ ἰσχυρισθῇς, ὅτι φέρεις ταύτην ἔμφυτον· ἐδημιούργησας ταύτην μόνος καὶ διατηρεῖς αὐτὴν ἐξ οἰκείας θελήσεως. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν σὲ δικαιολογεῖ, δὲν ἐλαφρύνει τὸ ἔγκλημά σου. Ὁ κλέπτης, ὁ δολοφόνος, ὁ κακοῦργος δύναται νὰ δικαιολογηθῇ, ὅταν προφασισθῇ, ὅτι ἀπὸ κακὴν συνήθειαν κλέπτει, ἢ φονεύει, ἢ κακουργεῖ; Ἡ κλοπὴ δὲν εἶναι πάντοτε κλοπὴ καὶ ὁ φόνος δὲν εἶναι φόνος, καὶ τὸ κακούργημα, δὲν εἶναι κακούργημα εἴτε ἐκ συνηθείας, εἴτε ἐξ οἱουδήποτε ἄλλου λόγου προέρχεται ; Δὲν εἶναι πάντοτε ἁμαρτήματα θανάσιμα καὶ ἄξια τῆς ἐσχάτης τιμωρίας ; Ἀντὶ λοιπὸν ἡ πρόφασις τῆς κακῆς συνηθείας νὰ σὲ δικαιολογήσῃ, νὰ ἐλαφρύνῃ τὴν θέσιν σου, ἀπ᾿ ἐναντίας σὲ καθιστᾷ μᾶλλον ἔνοχον καὶ ἀδικαιολόγητον, διότι εἶχες καθῆκον τὴν βάρβαρον συνήθειαν τοῦ καταρᾶσθαι νὰ ἀποκόψῃς καὶ ἐκριζώσῃς καθ᾿ ὁλοκληρίαν καὶ λίαν ἐνωρὶς μάλιστα.

Ἄλλοι ζητοῦσι νὰ δικαιολογηθῶσι λέγοντες· Ὁ θυμὸς μὲ παραφέρει καὶ ἐν τῇ παραφορᾷ μου λέγω ὅ,τι ἤθελεν ἔλθει εἰς τὸ στόμα μου κατ᾿ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι μὲ ἐνοχλοῦσιν. Ἀλλὰ διότι ἓν οἱονδήποτε συμβεβηκός, ἐμπόδιόν τι, βραδύτης τις, λόγος τις ἀπρόσεκτος ἐξαντλεῖ τὴν ὑπομονήν σου, ἢ προξενεῖ σοι λύπην, εἶναι ταῦτα ὅλα ἀφορμὴ δικαιολογημένη διὰ νὰ ἐκτοξεύσῃς κατάρας κατὰ τοῦ Θεοῦ, κατὰ τῶν λυπούντων σε, κατὰ σοῦ τοῦ ἰδίου ; Εἶναι δίκαιον νὰ ἐξεγείρῃ τὰς θυέλλας τῆς ὀργῆς σου τυχαῖόν τι ὅλως συμβεβηκός ; Ἡ δικαιολογία τοῦ θυμοῦ εἰς τὴν ὁποίαν καταφεύγεις, δὲν ἐπιβαρύνει περισσότερον τὴν θέσιν σου ; Τὸ καταρᾶσθαι εἶναι ἁμαρτία, ὁ θυμός, ὅστις εἶναι ἡ ἀφορμὴ τῆς κατάρας εἶναι ἐπίσης ἁμαρτία. Ἀλλ᾿ ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Χριστιανὸν νὰ ἀφήνῃ ἑαυτὸν νὰ παρασύρηται ὑπὸ τῆς ὀργῆς ; Δὲν εἶναι ἐπιβεβλημένον εἰς αὐτὸν νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἐπιβάλῃ χαλινὸν εἰς τὰ πάθη του;

Ἄλλοι προφασίζονται ὅτι εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ καταφεύγωσιν εἰς κατάρας διὰ νὰ καταστήσωσιν ἑαυτοὺς σεβαστοὺς εἰς τοὺς ἄλλους... Καὶ ἡ δικαιολογία αὕτη εἶναι σαθρὰ καὶ ἐκτὸς τούτου καὶ γελοία. Ὁ σεβασμὸς δὲν ἐπιβάλλεται διὰ τῶν κραυγῶν καὶ τῶν καταρῶν, ἀλλὰ διὰ συμπεριφορᾶς μεμετρημένης, διὰ συμπεριφορᾶς χριστιανικῆς. Θέλεις, χριστιανέ μου, νὰ γίνῃς σεβαστὸς εἰς τοὺς ἄλλους ; μάθε σὺ πρῶτος νὰ σέ-

βεσαι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ· μάθε νὰ εὐλογῇς καὶ οὐχὶ νὰ καταρᾶσαι. «*Εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε*» ἐντέλλεται καὶ ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος.

Ὅλαι λοιπὸν αἱ προφάσεις τῶν ἐχόντων τὴν βάρβαρον ἕξιν τοῦ καταρᾶσθαι εἶναι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις. Οὐδὲν δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τοὺς φίλους τῶν καταρῶν. Ὁ Χριστὸς εἶπεν ὅτι *διὰ πάντα λόγον ἀργόν*, ὅστις ἤθελεν ἐξέλθει τοῦ ἡμετέρου στόματος θὰ δώσωμεν λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἐὰν λοιπὸν διὰ τὸν ἁπλοῦν λόγον τὸν ἀνωφελῆ τὸν μὴ συντελοῦντα εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πλησίον εἴμεθα ὑπόλογοι καὶ ἄξιοι τιμωρίας, πολὺ περισσότερον εἴμεθα ἄξιοι τιμωρίας διὰ τὰς μολυνούσας τὸ ἡμέτερον στόμα βλασφημίας καὶ κατάρας.

Ἃς προσπαθήσωμεν, χριστιανοί μου, ὅπως ἐκριζώσωμεν τὴν κακὴν συνήθειαν τοῦ καταρᾶσθαι. Ἃς παύσωμεν καταρώμενοι καὶ παραδίδοντες εἰς τὸν διάβολον καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν, καὶ τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν καὶ τὸν πλησίον ἡμῶν. Ὁ Διάβολος εἶναι ὁ ἐχθρὸς τῶν ἀνθρώπων καὶ μάλιστα τῶν Χριστιανῶν. Τὸν ἀδιάλλακτον τοῦτον ἐχθρὸν ὀφείλομεν νὰ καταπολεμῶμεν πάσῃ δυνάμει καὶ οὐχὶ νὰ παραδίδωμεν αὐτῷ ὅσα ἐνεπιστεύθη ἡμῖν ὁ Θεός. Ὑποθέσατε ὅτι βασιλεύς τις ἐμπιστεύεται εἴς τινα στρατηγὸν τὴν φρούρησιν πόλεώς τινος. Ἀντὶ ὅμως ὁ στρατηγὸς οὗτος νὰ ἀγρυπνῇ πρὸς διαφύλαξιν καὶ διάσωσιν τῆς πόλεως, ἀνοίγει ἰδίαις χερσὶ τὰς πύλας αὐτῆς καὶ προσκαλεῖ τὸν ἐχθρὸν νὰ εἰσέλθῃ καὶ καταλάβῃ τὴν πόλιν. Πῶς θὰ ὀνομασθῇ ὁ οὕτως ἐνεργήσας στρατηγός; Ὅμοιος μὲ τοῦτον εἶναι καὶ ὁ χριστιανὸς ὁ παραδίδων εἰς τὸν διάβολον ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους. Ὁ Θεὸς ἐνεπιστεύθη αὐτῷ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ψυχὴν ἵνα διαφυλάξῃ ταύτην καὶ παραδώσῃ τῷ Θεῷ ἄμεμπτον καὶ ἄσπιλον. Ἐνεπιστεύθη αὐτῷ σύζυγον καὶ τέκνα, ἵνα περιφρουρήσῃ καὶ τούτων τὰς ψυχὰς καὶ παραστήσῃ τῷ Θεῷ ἐν καιρῷ ἁγίας καὶ ἀμώμους, μὴ ἐχούσας σπῖλον ἢ ῥυτίδα. Ἀντὶ τούτου ὅμως, εὐθὺς ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀνατροφῆς των, ἀντὶ νὰ ἐκτρέφῃ αὐτὰ *ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου*, παρέχων ἑαυτὸν ὑπόδειγμα ἀρετῆς καὶ χρηστότητος, ἀντὶ νὰ ἀνοίγῃ τὸ στόμα αὐτοῦ καθ᾽ ἑκάστην εἰς νουθεσίας καὶ εὐλογίας, οἰκοδομῶν κατὰ Χριστὸν τὴν κατ᾽ οἶκον ἐκκλησίαν καὶ παραφυλάττων αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τοῦ Διαβόλου ὅστις ἵσταται ὠρυόμενος ζητῶν τίνα καταπίῃ, ἀντὶ ὅλων τούτων παραδίδει τὰ πάντα εἰς τὸν ἐχθρὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Διάβολον.

Τὴν ἄνανδρον ταύτην προδοσίαν, εἶναι δίκαιον νὰ ἀφήσῃ ὁ Θεὸς ἀτιμώρητον; Μὴ καταπροδίδωμεν λοιπὸν ἑαυτοὺς καὶ τοὺς περὶ ἡμᾶς εἰς τὸν Διάβολον, διαπράττοντες τὴν ἐσχάτην ταύτην προδοσίαν, δι᾽ ἣν θὰ δώσωμεν λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἃς παύσωμεν καταρώμενοι καὶ μάθωμεν νὰ εὐλογῶμεν τὸ πανάγιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.